

Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра іноземних мов та методики їх викладання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
освітньо-професійною програма	Середня освіта (Мова і література (німецька))

Робоча програма з теоретичної фонетики німецької мови для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)).
Кременець: 2018.19 с.

Розробник: Марунько О. А., кандидат філологічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри іноземних мов та методики їх викладання

Протокол від «30»серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри

Воронцова Н. Г.

1. Вступ

Курс «Теоретична фонетика німецької мови» висвітлює основні проблеми та аспекти фонетичної системи сучасної німецької мови з точки зору професійної орієнтації студентів, знайомить з основними лінгвістичними поняттями та термінами з курсу теоретичної фонетики німецької мови; з фонетичними характеристиками сучасної німецької мови; з традиційними і новітніми науковими теоріями у галузі теоретичної фонетики і фоностилістики, а також із засобами утворення звуків мовлення, їх акустичними й фізіологічними властивостями.

2. Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))	Курс	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 90	Освітній рівень перший (бакалавр)	Семестр	
		6-й	5-й, 6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2		Лекції	
		18 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		54 год.	70 год.
		Форма контролю екзамен	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 50 % до 50 %; для заочної форми навчання – 11 % до 89 %.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – дати ґрунтовні знання структури німецької мови у відповідності з сучасними тенденціями розвитку лінгвістики, ознайомити студентів з найновішими напрямками в дослідженні граматичної структури мови, навчити застосовувати набуті теоретичні знання у практиці викладання іноземної мови.

Курс «Теоретична фонетика німецької мови» спрямований на формування у студентів таких **професійних компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. *Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел*, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності.

ЗК7. *Здатність до використання німецької мови у професійній діяльності*. Використання німецької мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях знання німецької мови.

ЗК 9. *Здатність до прокладання й реалізація власної траєкторії навчання протягом життя*; здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, самостійного оволодіння новими знаннями

ЗК10. *Здатність планувати та управляти часом*. Здатність до моделювання змісту навчання, форм і методів викладання навчальних курсів з урахуванням їх місця і ролі в загальній програмі підготовки студентів, взаємозв'язку з іншими дисциплінами і майбутньою професійною діяльністю фахівців.

1.1. Громадянська. Утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства України й інших країн. Готовність до громадянського самовдосконалення.

1.2. Загальнокультурна. Поцінування й повага до кроскультурного соціуму. Здатність працювати з німецькомовним інформаційним контентом. Здатність до утвердження гуманістичних ідеалів, демократичних цінностей, мовного і культурного багатства України й інших країн; поцінування й повага до кроскультурного соціуму; здатність працювати в міжнародному інформаційному контенті.

1.3. Комунікативна. Вміння здійснювати власну комунікативну взаємодію, робити доповіді/повідомлення (усно/письмово) німецькою мовою на професійну теми, оприлюднювати та популяризувати власні наукові досягнення німецькою мовою. Здатність спілкуватися німецькою мовою в межах професійної тематики, застосовувати в ділових ситуаціях знання німецької мови; вироблення ефективних способів взаємодії з людьми-носіями німецької мови.

1.4. Лінгвокраїнознавча. Володіння особливостями вербальної та невербальної поведінки носіїв німецької мови в комунікативних ситуаціях. Опанування знань про освіту та культуру німецькомовних країн, необхідних для спілкування німецькою мовою. Здатність до використання іноземних мов у професійній діяльності. Використання іноземної мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях знання іноземної мови.

1.5. Інформаційна. Володіння й оперування інформацією відповідно до потреб ринку праці. Здатність орієнтуватися в інформаційних джерелах, а саме: здійснювати пошук і огляд інформації у спеціальних наукових джерелах, періодичних виданнях, базах даних, веб-сайтах, порталах щодо пошуку шляхів підвищення якості навчання та результативності виховання.

1.6. Самоосвітня. Здатність планувати і реалізовувати індивідуальну професійну педагогічну траєкторію, поповнювати свої знання для успішної інноваційної педагогічної діяльності впродовж життя, пошук шляхів підвищення якості професійного розвитку. Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність аналізувати, синтезувати, оцінювати, виявляти

педагогічні проблеми і виробляти рішення щодо їх усунення. Набуття гнучкого способу мислення, який надає можливість розуміти проблеми й задачі та використовувати потрібну інформацію й методологію для їх обґрунтованого вирішення.

1.7. Соціально-адаптаційна. Здатність продуктивно працювати автономно й у групі (команді), виконувати різні ролі й функції в колективі, досягати взаєморозуміння з людьми в процесі реалізації спільних завдань. Здатність швидко адаптуватися відповідно до викликів сучасного суспільства, ефективно діяти в новій ситуації, застосовувати знання в практичних ситуаціях.

1.8. Проектно-перспективна. Здатність визначати пріоритети й перспективи (суспільні, національні, освітні, моральні тощо), реалізовувати їх у житті. Здатність розробляти й управляти проектами.

1.9. Творчо-критична. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти самостійну ініціативу, творчий підхід до розв'язання освітніх завдань.

4. Фахові (СК)

ФК 1. Знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії німецької мови, дисциплін за вибором із мовознавчих та літературознавчих питань.

ФК 6. Здатність створювати умови для переносу лінгвістичних знань та навчального досвіду у вивченні рідної та іноземної мови, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах.

2.1. Методична. Здатність створювати умови для переносу іншомовних знань та навчального досвіду у навчання рідної та іноземної мов, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах.

2.2. Практична. Вміння формулювати, аналізувати, зіставляти фонетичні явища німецької та української мов. Вміння використовувати основну загальнолінгвістичну термінологію і термінологію теоретичної граматики при аналізі та обговоренні проблем професійної діяльності вчителя. Вміння в результаті зіставлення виявляти точки зору різних фахівців в галузі теоретичної фонетики з різних проблем, вибирати і обґрунтовувати власну точку зору. Вміння логічно і послідовно викладати знання з окремих проблем теоретичної фонетики німецької мови. Вміння розпізнавати на основі формальних ознак форму (слова, словосполучення і пропозиції) і співвіднести її з певним значенням. Вміння сформулювати практичні правила та інструкції в опорі на теоретичні знання. Вміння аналізувати і описувати фонетичні явища, які не мають аналогів у рідній мові.. Вміння самостійно працювати з монографіями та науковими публікаціями з теоретичної фонетики. Вміння самостійно підбирати і аналізувати практичний матеріал для ілюстрації основних положень теоретичної фонетики. Вміння зіставляти та аналізувати інформацію, отриману в рамках курсів теоретичної та практичної фонетики німецької мови, а також в рамках інших теоретичних і практичних філологічних курсів. Вміння формувати лінгвістичну ерудицію.

2.3. Науково-дослідницька. Здатність аналізувати й інтерпретувати мовні процеси, зіставляти інформацію. Володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії та полеміки; здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності. Здатність виконувати власне дослідження (проект).

2.4. Організаційна. Організація ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу. Взаємодія зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) задля розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного мовного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

Програмні результати навчання

РН4. Демонструвати розуміння ролі наукових досліджень у житті суспільства, усвідомлення значення науково-дослідницької складової в педагогічній професії в обсязі, необхідному для організації та проведення власних досліджень та впровадження їх результатів у практику

РН7. Розробляти, планувати, організовувати власне теоретичне та експериментальне дослідження в професійній діяльності з метою вирішення актуальних проблем системи освіти за спеціальністю

РН11. Знати мовну норму, соціокультурну ситуацію розвитку німецької мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс сучасності

РН15. Зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін з обраної спеціальності та спеціалізації

РН22. Здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей

Після завершення курсу студент повинен:

- розбиратись у сучасних прогресивних теоріях фонетичного вивчення німецької мови на системній науковій основі, а також виробляти свій підхід до існуючих фонетичних концепцій у вітчизняній та зарубіжній лінгвістичній теорії;

- мати знання теоретичних основ фонетики;

- використовувати аналітичні прийоми та підходи до вивчення фонетичних явищ;

- користуватись термінологічним апаратом сучасної фонетичної теорії, що є органічним входженням у термінологічний корпус загальної лінгвістичної теорії.

- знати особливості теоретичної фонетики як науки, її предмет, структуру, мету, завдання та основні поняття;

- знати теоретичні основи фонетичної будови німецької мови, виходити із системної концепції мови та її функціонально-динамічного розуміння;

- знати зміст поняття системності в фонетиці, пов'язані з розмежуванням синтагматичних та парадигматичних відношень;

- знати сучасну проблематику мовознавчих досліджень у сфері фонетичної будови мови;

- знати основні положення різноманітних лінгвістичних концепцій стосовно головних проблем фонетичного, фонологічного та стилістичного строю мови.

- вміти самостійно аналізувати мовні факти та фонетичні явища, спираючись на теоретичні положення особливостей фонетичної та фонологічної будови німецької мови;

- вміти застосовувати на практиці методологічні принципи теоретичної фонетики при осмисленні фонетичних явищ у різних умовах функціонування мови;

- вміти користуватись категоріально-понятійним апаратом теоретичної фонетики, науковими джерелами, що сприятиме створенню теоретичної основи для науково-дослідницької діяльності студентів.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сегментна фонетика німецької мови

Тема 1. Предмет та завдання фонетики. Різноманітність підходів до вивчення теоретичної фонетики як базової галузі лінгвістики. Практична цінність напрямків теоретичних основ фонетики. Аналіз методів теоретичного аналізу звукової системи німецької мови. Особливості практичної та теоретичної, сегментальної та супрасегментальної фонетики.

Тема 2. Графіка та орфографія.

Невідповідність письма та вимови. Поняття графіки та орфографії. Орфографія та основні принципи орфографічних правил. Транскрипція. Основні правила нового німецького правопису.

Тема 3. Фонологія німецької мови.

Фонема як найменша функціональна одиниця, що утворює та розрізняє звуковий образ слова та морфеми, алофони, фонемі (варіанти, відтінки) – обов'язкові і факультативні. Диференційні ознаки. Опозиції. Кореляції. Поняття нейтралізації фонем.

Основні методи вивчення складу фонем (Правила М.С.Трубецького). Визначення фонемного статусу у сполук приголосних та голосних (моно – або біфонемність). Дискусійні проблеми визначення фонемного статусу.

Тема 4. Система голосних та приголосних в німецькій мові.

Принципи визначення німецької фонемі голосних.

Визначення голосних фонем. Спінні питання фонологічної оцінки німецьких дифтонгів.

Довгі і короткі голосні і редукований [ə]. Фонематичний статус відмінностей між німецькими голосними щодо ряду і підйому; приклади фонологічних зіставлень, що базуються на цих відмінностях.

Принципи визначення німецької фонемі приголосних.

Особливі проблеми фонологічної оцінки німецьких приголосних. Дистрибуція німецьких голосних перед наступним приголосним і перед редукованим [ə]. Фонематичні зіставлення, що базуються на глухості (дзвінкості глухих і дзвінких приголосних). Приклади одинарних фонематичних зіставлень німецьких приголосних, що базуються на відмінностях в участі тих чи інших активних органів мовлення. Приклади одинарних фонематичних опозицій німецьких приголосних, що базуються на відмінностях щодо типу артикуляційної перепони або способу утворення шуму.

Питання про кількість африкат в німецькій мові і їх однофонемності чи двофонемності. Об'єктивні критерії для вирішення цього питання: суть, причини і критика рішення цього питання Д.Д.Джоунсом.

Змістовий модуль 2. Суперсегментна фонетика німецької мови

Тема 5. Склад як найменша фонетична та фонологічна єдність. Особливості складу як фонетичної та фонологічної єдності. Рівні вивчення особливостей функціонування складу: артикуляційний, акустичний, аудиторний, функціональний. Практичне представлення та теоретичне обґрунтування двох смислових єдностей мови: формоутворення складу та його поділу, згідно усіх теоретичних основ.

Тема 6. Наголос. Функціональні особливості наголошування (акцентування).

Поняття наголосу та наголошування (акцентування) з позиції практичного застосування. Рівні наголосу у словах німецької мови та їх теоретичне обґрунтування.

Тема 7. Модифікація звуків у мовленні.

Види і приклади чергування в сучасній німецькій мові.

Причини виникнення фонологічних і нефонологічних чергувань звуків. Позиційно-комбінаторні зміни сегментних фонем сучасної німецької мови. Зміни фонем в залежності від особливостей поєднання артикуляційних фраз і дії різних видів асиміляції і акомодатії (Assimilation and Akkomodation). Зміни фонем в залежності від їх позицій в ударному і безударному складі, на початку, в середині і в кінці складу чи слова і від характеру суміжних звуків (позиційні зміни).

Позиційно-комбінаторні зміни довготи і якості німецьких голосних фонем. Кількісна якісна і нульова редукція (Reduktion) голосних німецьких фонем. Види асиміляції в німецькій мові (повна, часткова).

Тема 8. Інтонація, компоненти інтонації.

Особливості інтонації та інтонування. Структура та функціональність інтонації. Інтонаційні групи. Стилїстичне застосування інтонації. Транскрипція та ритм при практичному застосуванні інтонації. Інтонація та вивчення німецької мови.

Тема 9. Фоностилїстика. Предмет стилїстики. Фоностилїстичний аспект усних висловлювань. Стилїстична обумовленість модифікації звуків. Стилїстичні компоненти інтонації. Функціональні та фонетичні стилї німецької мови.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Сегментна фонетика німецької мови												
Тема 1. Предмет та завдання фонетики	5	1	1			3	8	2				6
Тема 2. Графіка та орфографія	5	1	1			3	8		2			6
Тема 3. Фонологія німецької мови	8	2	2			4	10	2	2			6
Тема 4. Система голосних та приголосних	12	4	4			4	8	2				6
Разом за змістовим модулем 1	30	8	8			14	34	6	4			24
Змістовий модуль 2. Супraseгментна фонетика німецької мови												
Тема 5. Структура складу	8	2	2			4	9	2	2			5
Тема 6. Наголос	8	2	2			4	7	2				5
Тема 7. Модифікація звуків у мовленні	8	2	2			4	6		1			5
Тема 8. Інтонація, компоненти інтонації	8	2	2			4	8	2	1			5
Тема 9. Фоностилістика	8	2	2			4	6					6
ІНДЗ	20				20		20				20	
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10		20	20	56	6	4		20	26
Усього годин	90	18	18		20	34	90	12	8		20	50

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Thema 1:Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Phonetik	1 год.	2 год
2	Thema 2: Graphik und Orthographie	1 год	
3	Thema 3: Phonologie des Deutschen	2 год.	2 год
4	Thema 4: Vokal- und Konsonantensystem des Deutschen	4 год.	2 год
5	Thema 5: Silbenstruktur im Deutschen	2 год.	2 год
6	Thema 6: Der deutsche Wortakzent	2 год.	2 год
7	Thema 7: Modifikation der Laute im Redefluss	2 год.	
8	Thema 8: Intonationssystem im Deutschen	2 год.	2 год
9	Thema 9: Phonostilistik	2 год.	
	Разом	18год	12год

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Thema 1:Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Phonetik	1год.	
2	Thema 2: Graphik und Ortographie	1год.	2год.
3	Thema 3: Phonologie des Deutschen	2год.	2год.
4	Thema 4: Vokal- und Konsonantensystem des Deutschen	4год.	2год.
5	Thema 5: Silbenstruktur im Deutschen	2год.	
6	Thema 6: Der deutsche Wortakzent	2год.	1год.
7	Thema 7: Modifikation der Laute im Redefluss	2год.	1год.
8	Thema 8: Intonationssystem im Deutschen	2год.	
9	Thema 9: Phonostilistik	2год.	
	Разом	18год.	8год.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Thema 1:Gegenstand, Stellung und Aufgaben der Phonetik – 1.4.1. Artikulationsorgane 1.5. Bedeutung der Phonetik in dem Fremdsprachenunterricht	3	6
2	Thema 2: Graphik und Ortographie 2.6. Grundregeln der neuen deutschen Rechtschreibung. 2.7. Besonderheiten der Transliteration	3	6
3	Thema 3: Phonologie des Deutschen 3.7. Gegenstand verschiedener phonologischer Schulen. 3.8. Phonem und seine Varianten (Allophone). Grundtype der Allophone im Deutschen	4	6
4	Thema 4: Vokal- und Konsonantensystem des Deutschen 4.1. Vokale 4.2..5. Allophone des Phonems /r/. 4.2.6. Konsonanten [h],[ç][x]. 4.2.7. Silbische Konsonanten 4.2.8. Behauchung [p],[t][k]. 4.2.9. Konsonanten System im Ukrainischen.	4	6
5	Thema 5: Silbenstruktur im Deutschen 5.6. Metrische Strukturierung der Silbe. 5.7. Grundlagen zur Bestimmung der Silbengrenzen im Deutschen. Morphologische und phonetische Silbengrenzung.	4	7
6	Thema 6: Der deutsche Wortakzent 6.6. Funktionen des deutschen Wortakzentes. 6.7. Wortakzent im Redefluss.	4	7
7	Thema 7: Modifikation der Laute im Redefluss 7.3. Assimilation, ihre Arten und Richtungen. 7.4. Akkomodation, Dissimilation, Geminatio. 7.5. Auslautgesetz. 7.6. Lautwchsel. 7.7. Elision.	4	7
8	Thema 8: Intonationssystem im Deutschen 8.2.4. Sprechtempo, Klangfarbe und Lautstärke. 8.2.5. Rhythmus im Deutschen. 8.3. Kommunikative Wirkung der Intonation. Funktionen der	4	7

	Intonation. Praktische Aufgaben		
9	Thema 9: Phonostilistik 9.5. Funktionale und phonetische Stile des Deutschen. 9.6. Rhythmus und seine Rolle in der Phonostilistik	4	8
	ІНДЗ	20	20
	Разом	54 год.	80 год.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчальна робота покликана сформувати практичні навички роботи студентів зі спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та поглиблене вивчення теоретичних і практичних проблем дисципліни «Теоретична фонетика німецької мови» з метою підвищення якості професійної підготовки.

Метою (ІНДЗ) є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу і розвиток навичок самостійної роботи.

До форм індивідуальної навчальної роботи віднесено:

1) виконання індивідуального навчально – дослідного завдання;

1. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з курсу, розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами, вміння презентувати результати роботи.

ІНДЗ виконується самостійно. На початку семестру кожен студент отримує тему ІНДЗ, що відповідає проблематиці практичних занять та лекційного курсу. Студент має право самостійно обрати тему ІНДЗ заздалегідь узгодивши її з викладачем. Під час проведення практичних занять студент повинен презентувати результати своєї роботи у режимі PowerPoint з використанням мультимедійного обладнання. Оцінка за ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни.

Під час написання реферату студент повинен опрацювати не менше п'яти джерел з відповідними посиланнями на них у тексті роботи. Текст роботи має містити реферативне викладення матеріалу з приводу визначеної теми.

ІНДЗ складається з титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (за необхідності).

Вступ має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику та мету завдання.

Основна частина має містити викладення матеріалу теми.

У висновку потрібно висловити міркування стосовно досягнення мети роботи.

У друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 7 – 10 стор. Орієнтовна кількість сторінок у структурі ІНДЗ становить: вступ – 1 стор.; основна частина 5 – 8 стор.; висновок – 1 стор.; список використаної літератури – 1 стор.

Перелік тем, що пропонуються студентам:

1. Die Methoden der phonetischen Untersuchungen
2. Die phonetischen Einheiten
3. Die physiologische Funktionen der Redeapparats im ganzen und jeden Rede (Sprech)organs eigentlich.
4. Die Rolle der Schwingungsteilen: Tons, Klangs und Gerausches. Die Prinzipien, Ansichten, Kriterien der Klassifikation der Sprachlaute bei Phonetikern. Schildern Sie ihre Meinungen und Standpunkte in der linguistischen Literatur.

5. Die deutschen Vokale artikulatorisch und hinsichtlich nach der Ansichten der bekannten Phonetiker. Charakteristik der akustischen Einteilung der Sprachlaute (Vokale und Konsonanten) nach Betrachtungen von bekannten Phonetikern.
6. Die Tätigkeit der Leningrader Phonologischen Schule.
7. Die Tätigkeit der Moskauer Phonologischen Schule.
8. Die phonologische Tätigkeit der Prager Schule.
9. Die Phonematik
10. Die Wortakzenttheorie in der Linguistik

Оцінювання ІНДЗ.

Виконання теоретичної частини ІНДЗ оцінюється до 20 балів:

1. Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження – 2 бали;
2. Складання плану дослідження – 1 бал;
3. Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання – 8 балів;
4. Дотримання правил реферуванням наукових публікацій – 2 бали;
5. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження – 5 балів;
6. Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел) – 2 бали.

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	18-20	Відмінно
Достатній	16-17	Добре
Середній	10-15	Задовільно
Низький	0-9	Незадовільно

Якщо при перевірці в ІНДЗ не виявлено суттєвих фахових помилок, оформлення її відповідає вимогам кафедри, то така робота може бути прийнята без захисту з оцінкою „відмінно”. У всіх інших випадках ІНДЗ захищається автором з виставленням відповідної оцінки в межах до 20 балів.

ВІДМІННО, що відповідає 18-20 балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам кафедри.

ДОБРЕ, що відповідає 16-17 балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному обсязі і вона не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

ЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 10-15 балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

НЕЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 0-9 балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студента дає неправильні відповіді.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Теоретична фонетика».

Студент може набрати максимальну кількість балів – 20.

10. Методи навчання

- Лекція-діалог
- метод фонетичних асоціацій
- проблемний виклад матеріалу;
- пояснення;
- метод спостереження й аналізу мовних фактів;
- організація самостійного пошуку матеріалу;
- робота з науковою літературою;
- батл-дискусія
- використання мультимедійних і комп'ютерних технологій (CALL-метод);
- відеометод;
- метод «кейс-стаді»

11. Методи контролю

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів. Поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на семінарських заняттях), поточне тестування: оцінка за ІНДЗ, підсумковий письмовий тест (на комп'ютерах) або усний екзамен.

Сумарна кількість балів, яку студент отримує при складанні модулів за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку: „зараховано”, „незараховано” (з можливістю повторного складання), „незараховано” з обов'язковим повторним вивченням курсу (з можливістю повторного складання).

Поточне тестування (опитування) під час практичних занять, самостійна робота студента та виконання ІНДЗ за семестр охоплені двома ЗМ. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточне тестування й самостійну роботу, становить 40. За індивідуальну роботу студент максимально набирає 20 балів, а за підсумковий тест (або усний екзамен) 35 балів. Максимум балів за семестр – 100.

Таким чином, оцінювання знань студентів слід здійснювати відповідно до таких шкал:

Розподіл балів

Модуль 1. Поточне тестування.

ЗМ1				ЗМ2					ІНДЗ	Тест	Всього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	20	35	100

Критерії оцінювання

Максимальна кількість балів	Оцінка “відмінно”	Оцінка “добре”	Оцінка “задовільно”	Оцінка “незадовільно”
5	3,76 – 5	2,51 – 3,75	1,26 – 2,5	0 – 1,25
10	7,7 – 10	5,2 – 7,6	2,6 – 5,0	0 – 2,5
40	32,7 – 40	25,6 – 32,6	15,6 – 25,4	0 – 15,5

VIII. Критерії оцінювання знань студентів за європейською кредитною системою порівняно з національною системою оцінювання.

Студент отримує „зараховано”, якщо відповідь задовольняє вимоги оцінки рівнів А, В, С, D, Е, що подаються нижче у таблиці.

Студент отримує „незараховано” (з можливістю повторного складання), якщо відповідь задовольняє вимоги оцінки рівнів FX.

Студент отримує „незараховано” (з обов’язковим повторним вивченням курсу), якщо його відповідь задовольняє вимоги оцінки рівнів оцінки рівнів F (див. табл. нижче).

Оцінювання усних відповідей на семінарах та екзамені.

Оцінка «відмінно» передбачає такі вимоги:

Зміст відповіді:

- повне викладення теоретичного питання;
- пояснення смислових, структурних, функціональних ознак та особливостей обговорюваних понять;
- надання необхідних дефініцій понять;
- обґрунтування теоретичної значущості мовних явищ.

Форма відповіді:

- фонетично коректне мовлення;
- вільне володіння навичками монологічного мовлення;
- змістовна, логічна, чітка побудова відповіді;
- граматично, лексичне та стилістично правильне мовне оформлення.

Допускається до 4-х граматичних або лексичних помилок.

«Добре» Невиконання однієї вимоги до змісту або однієї-двох вимог до форми.

Допускається 5-6 граматичних або лексичних помилок.

«Задовільно»

Невиконання 2-3 вимог до змісту або однієї вимоги до форми.

Допускається до 9 граматичних або лексичних помилок.

«Незадовільно» Невиконання 4-5 вимог до змісту та двох вимог до форми.

Наявність у відповіді студента 10 та більше граматичних або лексичних помилок.

Оцінювання письмових відповідей на семінарах

Письмові відповіді студентів оцінюються двома оцінками:

- 1) за зміст (повнота висвітлення теми модуля, логічна послідовність викладу теоретичної проблеми, відповідність змісту роботи темі, стиль, виразні засоби та ін.)
- 2) за грамотність: враховуються помилки граматичного, стилістичного, орфографічного і пунктуаційного характеру.

Письмова відповідь оцінюється за зміст:

Оцінка "Відмінно" ставиться, якщо повністю розкрита тема змістового модуля, продемонстрована логічна послідовність викладу, хороший стиль.

Оцінка "Добре" ставиться, якщо в роботі мають місце незначні стилістичні помилки (не більше 1-2 на сторінку) і деякі недоліки у висвітленні аналізованої теоретичної проблеми.

Оцінка "Задовільно" ставиться за неповне висвітлення змісту проблеми, порушення логічної послідовності викладу, за слабкі знання теоретичного матеріалу, бідність засобів вираження думки, поганий стиль.

Оцінка "Незадовільно" ставиться за невідповідність змісту темі модуля, за примітивні знання теоретичної проблеми, невміння правильно використовувати лексичний матеріал, за примітивний стиль.

За грамотність:

Оцінка "Відмінно" ставиться при наявності на сторінці до 4 несуттєвих орфографічних, граматичних або лексичних помилок.

Оцінка "Добре" ставиться при наявності в роботі не більше 5-6 орфографічних, граматичних і лексичних помилок.

Оцінка "Задовільно" ставиться при наявності не більше 9 орфографічних , граматичних або лексичних помилок.

Оцінка "Незадовільно" ставиться при наявності більше 10 помилок, перелічених вище. Форма підсумкового контролю успішності навчання : **екзамен**

Програмні питання до екзамену

1. Geschichtlicher Überblick über die Phonetik und ihre Anwendung.
2. Beziehungen der Phonetik zu den anderen Wissenschaften.
3. Gegenstand der Phonetik , ihre Aufgaben und Teilgebiete.
4. Physiologie und Akustik der Sprechlaute.
5. Artikulationsorgane.
6. Laut als physikalisch-akustische Erscheinung.
7. Bedeutung der Phonetik in dem Fremdsprachenunterricht.
8. Nichtübereinstimmung der Schreibung und der Aussprache.
9. Begriff der Graphik und Orthographie.
10. Orthographie und Prinzipien der orthographischen Regeln.
11. Transkription der IPA, das diakritische System.
12. Phonetische und phonologische Transkription. Graphische Wiedergabe der Intonation.
13. Grundregeln der neuen deutschen Rechtschreibung.
14. Laut- Buchstaben –Beziehungen.
15. Gross- und Kleinschreibung
16. Getrennt- und Zusammenschreibung.
18. Schreibung mit Bindestrich
19. Worttrennung am Zeileende.
20. Zeichensetzung.
21. Besonderheiten der Transliteration.
22. Geschichtlicher Überblick über den Begriff „Phonem“.
23. Definition des Phonems.
24. Funktionen des Phonems.
25. Klassifizierung von Phonemsystemen.
26. Begriff des Archiphonems.
27. Korrelationen.
28. Gegenstand verschiedener phonologischer Schulen.
29. Phonem und seine Varianten (Allophone). Grundtype der Allophone im Deutschen
30. Vokale
31. Klassifikation der deutschen Vokalphoneme
32. Distinktive Merkmale der Vokale: Qualität und Qualität und Labilität.
33. Steigende und fallende Diphthonge.
34. Phonetische Diphthonge und Triphthonge.
35. Halbvokale im Deutschen
36. Der feste Vokaleinsatz (Neueinsatz, Knacklaut)
37. Nasalierte Vokale in fremden Wörtern
38. Distinktive Merkmale der ukrainischen Vokale.
39. Klassifizierung der Konsonantenphoneme und ihre distinktiven Merkmale
40. Starke Position der konsonanten
41. Akustische Klassifikation der Konsonanten.
42. Affrikaten
43. Allophone des Phonems /r/.
44. Konsonanten [h],[ç][x].
45. Silbische Konsonanten
46. Behauchung [p],[t][k].
47. Konsonantensystem im Ukrainischen.
48. Silbe als grundlegende sprachliche Kategorie. Definition der Silbe, Bestimmung des Silbenkerns

49. Silbenarten im Deutschen
50. Silbenstruktur im Deutschen.
51. Die wichtigsten Theorien der Silbenbildung: Drucksilben-, Strömungssilben-, Bewegungssilben- und Schallsilbentheorie.
52. Silbenschnitt.
53. Metrische Strukturierung der Silbe.
54. Grundlagen zur Bestimmung der Silbengrenzen im Deutschen. Morphologische und phonetische Silbentrennung.
55. Begriff des Wortakzentes. Wesen der Akzentuierung in den Sprachen der Welt.
56. Geschichtlicher Überblick über den deutschen Wortakzent.
57. Arten des Akzentes in Bezug auf phonetische Mittel und auf seine Stelle.
58. Grade des Wortakzentes.
59. Akzente in ein- und mehrsilbigen Wörtern.
60. Funktionen des deutschen Wortakzentes.
61. Wortakzent im Redefluss.
62. Ursache der Modifikation.
63. Positionell-kombinatorische Veränderungen.
64. Einwirkung des Akzentgrades
65. Reduktion, ihre Arten und Stufen
66. Einwirkung der Lautumgebung.
67. Einwirkung der Position des Lautes in der Silbe, im Wort.
68. Assimilation, ihre Arten und Richtungen.
69. Akkommodation, Dissimilation, Geminatio.
70. Auslautgesetz.
71. Lautwechsel.
72. Elision.
73. Intonation als Komplexphänomen
74. Komponenten der Intonation,
75. Melodieverläufe.
76. Satzakzent und seine Grade.
77. Wesen der Sprechpausen.
78. Sprechtempo, Klangfarbe und Lautstärke.
79. Rhythmus im Deutschen.
80. Kommunikative Wirkung der Intonation. Funktionen der Intonation.
81. Gegenstand der Phonostilistik.
82. Phonostilistischer Aspekt der mündlichen Äußerungen.
83. Sekundäre Artikulation. Stilistisch bedingte Modifikationen der Laute.
84. Stilistische Intonationskomponenten.
85. Funktionale und phonetische Stile des Deutschen.
85. Rhythmus und seine Rolle in der Phonostilistik.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Індивідуальна робота (ІНДЗ)	Модульні тести	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	35	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-75	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів для складання екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю (30% від загальної к-ті балів)	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90-100	27-30	63-70
B	Добре	82-89	24-26	58-62
C	Добре	75-81	22-23	53-57
D	Задовільно	67-74	20-21	47-52
E	Задовільно	60-66	18-19	42-46
FX	Незадовільно	35-59	10-17	25-41
F	Незадовільно	0-34	0-9	0-24

Критерії оцінювання

90–100 балів А (відмінно) – високий рівень знань, повне оволодіння лінгвістичною термінологією, творчий виклад концепції. Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу

фонетики німецької мови, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми теоретичної фонетики як навчальної дисципліни, її мету та завдання, практичне та теоретичне значення. Вміє самостійно аналізувати мовні факти та фонетичні явища, спираючись на теоретичні положення особливостей фонетичної та фонологічної будови німецької мови, застосовує на практиці методологічні принципи теоретичної фонетики при осмисленні фонетичних явищ у різних умовах функціонування мови, користується категоріально-понятійним апаратом теоретичної фонетики. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення.

82–89 балів В 4 (добре) – середній рівень знань, студент має міцні ґрунтовні знання, виконує практичні завдання без помилок, але може допускати неточності в формулюванні, незначні мовленнєві помилки у наведених прикладах, застосовує на практиці методологічні принципи теоретичної фонетики при осмисленні фонетичних явищ у різних умовах функціонування мови, користується категоріально-понятійним апаратом теоретичної фонетики.

75–81 бал С 4 (добре) – студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в аналізі мовних фактів та фонетичних явищ, спираючись на теоретичні положення особливостей фонетичної та фонологічної будови німецької мови, застосовує на практиці методологічні принципи теоретичної фонетики при осмисленні фонетичних явищ у різних умовах функціонування мови, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми. Допускає незначні помилки в усній (писемній) формах мовлення.

67–74 бали D 3 (задовільно) – достатній рівень знань, достатнє оволодіння лінгвістичною термінологією, репродуктивний виклад концепції. Студент знає основні теми курсу теоретичної фонетики німецької мови, має уявлення про головні проблеми фонетики та фонології, які пов'язані з процесом навчання німецької мови як іноземної, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого теоретичного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.

60–66 Е 3 (задовільно) – рівень знань нижче середнього, часткове оволодіння лінгвістичною термінологією, репродуктивний виклад концепції. Студент знає основні теми курсу, має уявлення про головні проблеми сучасної фонетики, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого теоретичного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.

35–59 балів FХ 2 (незадовільно) – низький рівень знань, низький рівень оволодіння лінгвістичною термінологією, фрагментарний виклад концепції. Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.

0–34 бали F 2 (незадовільно) – студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

13. Методичне забезпечення

- робоча програма
- стислі конспекти лекцій (електронний варіант)
- питання до семінарських занять
- практичні завдання по темі ЗМ
- тестові завдання

- індивідуально-дослідні завдання
- фонограми та подкасти (http://www.sr.de/sr/sr1/wir/sr1_ma100.html;
<http://www.dw.com/de/deutsch-lernen/top-thema/s-8031> та ін.)

14. Рекомендована література

Базова література:

1. Зиндер Л. Р. Теоретический курс фонетики современного немецкого языка. Москва, 2003. 158 с.
2. Стеріополо О. І. Теоретичні засади фонетики німецької мови. Вінниця, 2004. 320 с.
3. Трубецкой Н. С. Основы фонологии. 2-е изд. Москва, 2000. 352 с.
4. Kireienko K. V. Praktikum zur theoretischen Phonetik des Deutschen : навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Німецька та англійська мова та зарубіжна література» вищ. навч. закл. ден. та заочн. форми навч.; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. 122 с.
5. Kohler K. J. Einführung in die Phonetik des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt, 1995. 249 S.
6. Pompero-Marschall B. Einführung in die Phonetik. Berlin; New York: Walter de Gruyter, 2003. 324 S.

Допоміжна література:

1. Левицкий В. В. Основы сравнительной фонетики германских языков. Черновцы: Рута, 2003. 125 с.
2. Фонетика спонтанной речи / [под ред. Н. Д. Светозаровой]. Москва, 1988. 248 с.
3. Цахер О. К. Фонетика немецкого языка. Ленинград, 1969. 201 с.
4. Хицко Л. И. Einführung in die Theoretische Phonetik der deutschen Sprache. Введение в теоретическую фонетику немецкого языка: Уч. грос. Москва, 2011. 176 с.
5. Altmann H., Ziegenhain U. Phonetik, Phonologie und Graphemik fürs Examen. Wiesbaden: Westdeutscher Verlag GmbH. 2002. 174 S.
6. Essen von O. Allgemeine und auditive Phonetik. [5., neubearbeitete und erweiterte Auflage]. Berlin: Akademie-Verlag-Berlin, 1979. 300 S.
7. Hakkarainen H. J. Phonetik des Deutschen. München: Fink, 1995. 197 S.
8. Machelett K. Das Lesen von Sonagrammen in der Phonetik. Hausarbeit zur Erlangung des Magistergrades an der Ludwig-Maximilians-Universität München, 1994. 112 S.
9. Petursson M., Neppert. J. Elementarbuch der Phonetik. Hamburg: Buske, 1996. 222 S.
10. Rues B., Redecker B., Koch E., Wallraff U., Simpson A. P. Phonetische Transkription des Deutschen; Ein Arbeitsbuch Tübingen: Gunter Narr Verlag Tübingen, 2007. 155 S.
11. Vennemann Th. Neuere Entwicklungen in der Phonologie. Berlin; New York; Amsterdam: Mouton de Gruyter. 1986. 90 S.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://ru.scribd.com/doc/58082076/Theoretische-Phonetik>
2. http://is.muni.cz/th/145295/pedf_b/bak.prace-Chladkova.pdf -
3. <http://cornelia.siteware.ch/phonetik/> -
<http://cornelia.siteware.ch/cms/didaktik/aussprache-didaktik>
4. https://en.wikipedia.org/wiki/IPA_vowel_chart_with_audio
5. https://en.wikipedia.org/wiki/IPA_pulmonic_consonant_chart_with_audio
6. <http://phonetics.spbu.ru/sites/default/files/res/phonstad/index.html>
7. <http://cornelia.siteware.ch/phonetik/index.html#intonation>
8. <http://www.dw.com/de/deutsch-lernen/dialektatlas/s-8150?maca=dk-Facebookdwde>
9. <http://simsalabim.reinke-eb.de/index.html>

10. <http://soundsofspeech.uiowa.edu/german/german.html>
11. http://letitbit.net/download/93702.9e08a92b6b1febae66eb4c9ada86/Teoreticheskaja_fonetika_nemetskogo_jazyka.rar.html
<http://biblioteka.cc/index.php?app=forums&module=forums§ion=attach&tid=114847>
12. http://window.edu.ru/window/library/pdf2txt?p_id=28341&p_page=3
13. <http://cornelia.siteware.ch/phonetik/kontrastakzent.html>
14. http://cornelia.siteware.ch/phonetik/Satzmelodie_Fragen.html
15. http://www.stufen.de/index.php?name=EZCMS&menu=1&page_id=76
16. <http://cornelia.siteware.ch/phonetik/satzakzent.html>
17. <http://libranet.linguanet.ru/diss/posobiy/german/2016259.pdf>
18. <http://web.vu.lt/flf/d.sileikaite/files/2015/03/Sileikaite->
19. <https://ppt-online.org/216169>
20. <https://ppt-online.org/216118>

ONLINE-ARCHIVE VON HÖRTEXTEN

- Ackner, J./Fischbach, D. 2003-2014. Vorleser.net. Literatur hören. Leipzig: Buchfink. [06.03.2018].
- DW. 2014. Das Top-Thema-Archiv der Deutschen Welle. [06.03.2018].
- Migros. 2014. Andrea erzählt (Deutsch). Ein Podcast der Klubschule Migros. Zürich. [06.03.2018].
- Migros. 2014. Andrea erzählt (Schwyzertütsch). Ein Podcast der Klubschule Migros. Zürich. [06.03.2018].
- SSP. 2014. Schallarchiv des Seminars für Sprechwissenschaft und Phonetik. Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg. [06.03.2018].
- Stavenhagen, F. 2011-2015. Gesprochene deutsche Lyrik. [06.03.2018].